

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 428/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, IČO 31575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ JUDr. František Sedlačko, PhD. LL.M., advokát, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co 118/2018-298 z 22. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 118/2018-298 z 22. marca 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že 51 žalobcov, vlastníkov bytov v bytovom dome na Vinohradskej 4 v Hlohovci (vrátane Bytového družstva so sídlom v Trnave v pozícii vlastníka niekoľkých bytov), podalo žalobu proti sťažovateľke, v ktorej sa domáhali vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 58,16 € s príslušenstvom z úverovej zmluvy, ktorá súvisela so správou bytového domu. Žalobcovia boli zastúpení spoločnosťou UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s. r. o., Miletičova 23, Bratislava. K žalobe bolo priložené splnomocnenie z 10. júna 2016 pre uvedenú advokátsku kanceláriu, v ktorom sa uvádza, že vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súp. č. 1364 v Hlohovci zastúpení správcom Bytovým družstvom so sídlom v Trnave (ďalej aj „správca“) udeľujú splnomocnenie advokátskej kancelárii.

3. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 11 C 21/2017-81 z 30. januára 2018 vyzval žalobcov prostredníctvom označeného právneho zástupcu, aby predložili súdu originál splnomocnenia preukazujúceho oprávnenie advokátskej kancelárie na zastupovanie žalobcov v konaní, podpísaného všetkými žalobcami, alebo preukázali súdu inak oprávnenie Bytového družstva so sídlom v Trnave na udelenie splnomocnenia advokátskej kancelárii na zastupovanie žalobcov v konaní. Právny zástupca žalobcov

podaním doručeným okresnému súdu 13. februára 2018 uviedol, že v konaní bolo preukázané priame zákonné zastúpenie vlastníkov správcom podľa § 8b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“), ktorý koná v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

4. Okresný súd uznesením č. k. 11 C 21/2017-205 z 9. mája 2018 konanie v časti týkajúcej sa žalobcov, vlastníkov bytov, ktorí mali byť zastúpení advokátskou kanceláriou (okrem časti týkajúcej sa správcu v pozícii vlastníka niekoľkých bytov), zastavil a žalovanej nepriznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia v celom rozsahu a žalovaný v rozsahu výroku o náhrade trov konania.

5. Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 11 Co 118/2018-298 z 22. marca 2019 uznesenie okresného súdu o zastavení konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že správca mal oprávnenie udeliť splnomocnenie advokátskej kancelárii v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov, pretože mu toto právo vyplýva z § 8b ods. 1 v spojení s § 6 ods. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Z. z. ako súčasť výkonu správy, a preto mal advokát oprávnenie podať žalobu. Krajský súd zároveň vyslovil, že povinnosťou okresného súdu v ďalšom konaní bude vec meritórne preskúmať, zaoberať sa vecnou aj právnou správnosťou a dôvodnosťou žalobcami uplatnených nárokov.

6. Sťažovateľka v sťažnosti označené porušenie svojich práv napadnutým uznesením odvolacieho súdu odôvodňuje tým, že *„Odvolací súd vo svojom rozhodnutí nezohľadnil, že ako strana sporu vystupovali individualizovaní vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. V ich prípade bolo potrebné, aby všetky tieto subjekty udelili písomné splnomocnenie advokátovi na podanie žaloby a zastupovanie v konaní. Pritom z § 92 ods. 1 CSP vyplýva, že splnomocnenie udelí strana, a nie jej zákonný zástupca. Podľa § 68 ods. 1 CSP v spojení s § 67 CSP koná zákonný zástupca za stranu len v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, teda v akom nemá spôsobilosť na právne úkony. V tomto prípade ide o zastúpenie vlastníkov bytov, ktorí majú spôsobilosť na*

právne úkony, ako aj spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Preto mali splnomocnenie udeliť samostatne, k čomu však nedošlo.“.

7. Sťažovateľka svoju argumentáciu podporila aj judikatúrou všeobecných súdov [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 180/2008 z 15. októbra 2009, uznesenia ďalších odvolacích súdov], v ktorých bol žalobcom v súdnych sporoch priamo správca konajúci ako zákonný zástupca vlastníkov bytov a nebytových priestorov, nie vlastníci ako fyzické osoby. Sťažovateľka tiež naznačila, že žaloba bola podaná v mene všetkých individuálnych vlastníkov, *„zrejme práve kvôli naznačenej výške potenciálnej náhrady trov konania. Ak by mali byť stranou sporu individuálni vlastníci (ktorí sú ako žalobcovia označení v žalobe), mohli by sa nimi stať len v takom prípade, ak by prejavili vlastnú vôľu so vstupom do konania. Ako súd prvej inštancie správne uvádza, túto vôľu prejavil len správca. Napriek tomu sú stranou sporu aj tí individuálni vlastníci (všetci), ktorí takúto vôľu neprejavili a na takýto prejav vôle nebol podľa § 68 ods. 1 CSP v spojení s § 67 CSP oprávnený ani správca, ktorý mohol podať žalobu iba ako samostatný žalobca, konajúci v mene vlastníkov (ako tzv. hromadného subjektu). V danom prípade išlo o odstrániteľnú vadu a súd prvej inštancie sa ju snažil aj odstrániť, čo však žalobcovia resp. ich právny zástupca nespravil.“.*

8. Ďalším argumentom sťažovateľky bolo tvrdenie, že aj v prípade správnosti argumentu, že *„vlastníkov zastupoval správca ako zákonný zástupca, ktorý udelil splnomocnenie, momentom prevodu vlastníctva k bytu alebo nebytovému priestoru takéto oprávnenie, odvodené iba od vlastníctva bytu zaniklo“.* Uvádza pritom štyri prípady, v ktorých sa vlastníctvo bytu alebo nebytového priestoru zmenilo.

9. Vzhľadom na uvedené považuje sťažovateľka napadnuté uznesenie krajského súdu za arbitrárne a právne neudržateľné a vyjadrila presvedčenie, že samotné konanie malo byť aktuálne voči žalovanému (sťažovateľke) právoplatne zastavené.

10. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 22.3.2019 č.k. 11 Co/118/2018-298 porušené bolo.

II. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 22.3.2019 č.k. 11 Co/118/2018-298 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Trnave je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa

o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 118/2018-298 z 22. marca 2019, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania a vrátil okresnému súdu vec na ďalšie konanie, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa presvedčenia sťažovateľky boli procesnoprávne normy krajským súdom aplikované spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ústavou, a preto je napadnuté rozhodnutie krajského súdu arbitrárne a právne neudržateľné. Predmetom konania pred všeobecným súdom bolo vydanie bezdôvodného obohatenia z úverovej zmluvy vo výške 58,16 €.

17. Vzhľadom na hodnotu sporu pred všeobecnými súdmi ide o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, čo spravidla zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porovnaj najmä IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015). Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 5 upravuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (pozri napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý aj do roviny ústavného súdnictva (m. m. IV. ÚS 431/2012). Aj za novej právnej úpravy sa za tzv. bagateľnú vec pre dovolací prieskum považujú spory vo veciach, kde napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku].

Ústavný súd však zohľadnil aj aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej nie je právo na prístup k súdu absolútne a musí byť podrobené obmedzeniam, tieto však nesmú obmedziť prístup jednotlivca takým spôsobom alebo do takého rozsahu, že bude porušená podstata tohto práva (Kľačanová proti Slovenskej republike, rozsudok z 27. 11. 2018, sťažnosť č. 8394/13, b. 23). Vzhľadom na uvedené ústavný súd výnimočne poskytuje ochranu sťažovateľom aj v prípade, že hodnota sporu v konaní pred všeobecnými súdmi bola bagateľná, a preto nemožno posúdenie námietok sťažovateľky voči napadnutému uzneseniu a priori len z tohto dôvodu vylúčiť.

18. Ústavný súd zároveň pripomína, že spravidla nepripúšťa prieskum zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (III. ÚS 46/2013, II. ÚS 562/2018). Aj kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu je však spôsobilé citeľne zasiahnuť do základných práv účastníka konania ústavnoprosesného charakteru, a teda môže byť predmetom ústavného prieskumu. O taký prípad pôjde najmä vtedy, ak je rozhodnutie odvolacieho súdu postihnuté vadou spočívajúcou v porušení ústavnoprosesných práv sťažovateľa, ktorý v ďalšom postupe

a rozhodovaní súdu prvej inštancie, vzhľadom na jeho viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu, nebude mať možnosť svoje ústavnoprávne námietky uplatniť. Ochrana poskytovaná zo strany ústavného súdu základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb by nebola ochranou účinnou, ak by sme možnosť zásahu zo strany ústavného súdu v takýchto prípadoch vylúčili (m. m. III. ÚS 46/2013, I. ÚS 357/2016).

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu nevyhnutnom na predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti.

20. Ústavný súd uvádza, že vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

21. Sťažovateľka sa v rámci svojej argumentácie v ústavnej sťažnosti stotožnila so závermi okresného súdu, ktorý konanie iniciované žalobcami proti nej zastavil. Okresný súd svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že keď sú ako strany sporu označení jednotliví vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, bolo potrebné, aby títo udelili písomné splnomocnenie advokátskej kancelárii na podanie žaloby a ich zastupovanie v konaní. Okresný súd nepovažoval splnomocnenie podpísané správcom bytového domu v mene vlastníkov bytového domu, ktorým správca udelil plnú moc na zastupovanie v súdnom konaní advokátskej kancelárii, za dostatočné. Súd prvej inštancie nepovažoval v konaní za preukázané, že by správca bol v prejednávanej veci zákonným zástupcom vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Správca je podľa okresného súdu oprávnený konať za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom len pri správe domu, pričom zastupuje v konaní na súde vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome v troch zákonom vymedzených prípadoch, medzi ktoré nepatrí prípad prebiehajúceho konania. Podľa okresného súdu tak správca nebol v prejednávanej veci zákonným zástupcom vlastníkov bytov. Z dôvodu nepreukázania oprávnenia advokátskej kancelárie podať predmetnú žalobu za všetkých žalobcov, ale len za Bytové družstvo so sídlom v Trnave

(t. j. správcu bytového domu, ktorý bol tiež vlastníkom niekoľkých bytov), okresný súd konanie v časti týkajúcej sa žalobcov – fyzických osôb, ktorí sú vlastníkami jednotlivých bytov v bytovom dome, zastavil.

22. Ako ústavný súd zistil z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu, v súvislosti s dôvodmi zastavenia konania a odvolacích dôvodov žalobcov odvolací súd skúmal najmä otázku oprávnenosti správcu udeliť plnomocenstvo splnomocnencovi (advokátskej kancelárii) a otázku toho, či v danom prípade súdneho konania možno hovoriť o spore súvisiacom so správou domu. Vo vzťahu k týmto otázkam odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol:

„Z obsahu preskúmaného spisu odvolací súd zistil, že žalobcovia v 1. až 19. rade, v 22. až 29. rade a v 31. až 51. rade sú vlastníkami bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súp. č. 1364 v Hlohovci. Bytové družstvo so sídlom v Trnave na Beethovenovej ul. č. 26 je správcom uvedeného domu na základe Zmluvy o výkone správy č. 252 zo dňa 13.5.2008 uzavretej podľa ustanovení § 8a a nasl. zákona o vlastníctve bytov. V žalobe sú ako žalobcovia uvedení aj žalobcovia v 1. až 19. rade, v 22. až 29. rade a v 31. až 51. rade zastúpení Bytovým družstvom so sídlom v Trnave na Beethovenovej ul. č. 26, všetci zastúpení spoločnosťou UNITED LAWYERS, advokátska kancelária s.r.o. so sídlom v Bratislave, Miletičova ul. č. 23. K žalobe je pripojené plnomocenstvo, z ktorého je zrejmé, že žalobcovia v 1. až 51. rade ako vlastníci bytov a nebytových priestorov, zastúpení správcom bytového domu udeľujú splnomocnenie splnomocnencovi UNITED LAWYERS, advokátska kancelária s.r.o.. Z plnomocenstva vyplýva, že je udelené najmä na zastupovanie žalobcov - vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súp. č. 1364 v Hlohovci proti žalovanému Primá banka Slovensko a.s. v súdnom konaní pred Okresným súdom Trnava v žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia, aby podal návrh na začatie konania a zastupoval splnomocniteľov v celom rozsahu práv a povinností podľa príslušných právnych predpisov.

15. Podľa § 8b ods. 1 zákona o vlastníctve bytov správca je povinný vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a na ich účet a je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Správca zastupuje v konaní na súde vlastníkov bytov a nebytových

priestorov v dome, proti ktorým smeruje návrh na začatie konania podaný prehlasovaným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome, návrh na začatie konania o určenie platnosti zmluvy o výkone správy podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome alebo návrh na začatie konania o zdržanie sa výkonu záložného práva alebo zákaz výkonu záložného práva podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome; toto zastupovanie trvá, kým sa v konaní pred súdom nepreukáže rozpor záujmov správcu so záujmom zastupovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

16. Z výslovnej dikcie prvej vety citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé a nespochybniteľné, že správca domu je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Je preto potrebné ustáliť, či predmetná žaloba bola súdu podaná v súvislosti so správou domu.

17. Podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o vlastníctve bytov správa domu je obstarávanie služieb a tovaru, ktorými správca alebo spoločenstvo zabezpečuje pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome prevádzku, údržbu, opravy a udržiavanie spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušenstva a príslušenstva.

18. Zo zmluvy o termínovanom úvere č. 06/067/09 uzavretej medzi vlastníkami bytov v bytovom dome súp. č. 1364 v Hlohovci a žalovaným dňa 22.12.2009 (pod obchodným menom Dexia banka Slovensko, a.s.) vyplýva, že účelom úveru je obnova bytového domu.

19. Z vyššie uvedených skutočností je nepochybné, že nakoľko sa žaloba týka nárokov žalobcov vyplývajúcich z vyššie uvedeného úveru na obnovu domu, úkony správcu domu v súvislosti s podaním žaloby sú konaním pri správe domu - a teda je oprávnený konať za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Pretože je správca podľa § 8b ods. 1 zákona o vlastníctve bytov povinný vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a na ich účet, jedná sa o priame zastúpenie, kde zástupca (v tomto prípade správca domu) uskutočňuje právne úkony (v tomto prípade dohodu o plnomocenstve) prejavujúc vlastnú vôľu (správca sám zvolil advokátsku kanceláriu) v mene zastúpeného (vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome) a na jeho účet (účinky zo zastúpenia vznikajú priamo zastúpeným vlastníkom bytov a nebytových priestorov v dome). Odvolací súd teda uzatvára, že správca mal oprávnenie udeliť plnomocenstvo v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov advokátskej kancelárii na zastupovanie v súdnom spore, pretože toto oprávnenie správcovi vyplýva

priamo z citovaného ustanovenia § 8b ods. 1 v spojení s § 6 ods. 2 písm. a) zákona o vlastníctve bytov ako súčasť výkonu správy domu. Advokátska kancelária - spoločnosť UNITED LAWYERS, advokátska kancelária s.r.o. ako splnomocnenec potom mala riadne oprávnenie podať súdu žalobu za všetkých tam uvedených žalobcov.“

V závere napadnutého uznesenia odvolací súd uviedol, že povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vec meritórne preskúmať, zaoberať sa vecnou aj právnou správnosťou a dôvodnosťou žalobcami uplatnených nárokov.

23. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, II. ÚS 56/2019).

24. Ústavný súd konštatuje, že výklad právnej normy v konaní o odvolaní, konkrétne § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z., ktorý uskutočnil krajský súd, nejaví známky arbitrárnosti alebo ústavnej neudržateľnosti, ktorá by bola spôsobilá porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu alebo právo na spravodlivé súdne konanie, a nemožno preto hovoriť ani o zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľky v mimoriadnom rozsahu, ktorý by odôvodňoval potrebu ústavnoprávnej ochrany zo strany ústavného súdu pri rozhodovaní o tzv. bagatelnej veci.

25. Podľa § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení platnom a účinnom do 31. októbra 2018 (t. j. v čase udelenia splnomocnenia a podania žaloby, v čase rozhodnutia okresného súdu) je správca povinný vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a na ich účet a je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Správca zastupuje v konaní na súde vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, proti ktorým smeruje návrh na začatie konania podaný prehlasovaným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome, návrh na začatie konania o určenie platnosti zmluvy o výkone správy podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome alebo návrh na začatie konania o zdržanie sa výkonu záložného práva alebo zákaz výkonu záložného práva podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome; toto zastupovanie trvá, kým sa v konaní pred súdom nepreukáže rozpor záujmov správcu so záujmom zastupovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

26. Podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Z. z. v znení platnom a účinnom do 31. októbra 2018 správa domu je obstarávanie služieb a tovaru, ktorými správca alebo spoločenstvo zabezpečuje pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome prevádzku, údržbu, opravy a udržiavanie spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušného pozemku a príslušenstva.

27. Oprávnenie správcu na zastupovanie vlastníkov bytov a nebytových priestorov vyplýva priamo z § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z., prvej vety. Ako uviedol krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ide o priame zákonné zastúpenie, pri ktorom správca vo vzťahu k tretej osobe uskutočňuje svoje vlastné vyhlásenie vôle, a to v mene a na účet zastúpeného (vlastníkov bytov a nebytových priestorov), v dôsledku čoho pri priamom zastúpení vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. V tomto prípade správca sám udelil splnomocnenie advokátskej kancelárii na zastupovanie vlastníkov v mene vlastníkov a na ich účet. Krajský súd tiež dospel k záveru, že predmet konania možno zahrnúť pod správu domu, keďže účelom úverového vzťahu, z ktorého vznikla vymáhaná dlžná suma, bola obnova bytového domu. Zo zákona vyplývajúca možnosť správcu bytového domu zastupovať vlastníkov bytov a nebytových priestorov v súvislosti so správou domu

na súde znamená aj oprávnenie vykonávať aj všetky procesné práva v zmysle Civilného sporového poriadku na úspešné hájenie záujmov vlastníkov. Záver odvolacieho súdu, že správca bol oprávnený udeliť splnomocnenie advokátskej kancelárii na zastupovanie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na zastupovanie v súdnom spore, preto podľa ústavného súdu nejaví známky arbitrárnosti alebo svojvôle pri výklade a aplikácii právneho predpisu, tak ako to naznačuje sťažovateľka. Tento záver krajského súdu vyplýva z právnej úpravy platnej v relevantnom čase.

28. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 180/2008 z 1. januára 2009, na ktoré poukazuje v ústavnej sťažnosti aj samotná sťažovateľka, vyplýva, že zákon č. 182/1993 Z. z. prešiel viacerými podstatnými zmenami, ktoré sa týkajú oprávnenia správcu bytového domu konať v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktoré ústavný súd v stručnosti uvádza.

29. Až do účinnosti zákona č. 367/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (účinný od 1. júla 2004), mohol správca v zastúpení vlastníkov bytov a nebytových priestorov uplatniť ich práva na súde len vtedy, ak mu takéto právo vyplynulo zo zmluvy o výkone správy.

30. Počnúc 1. júlom 2004 bol správca oprávnený pri výkone správy majetku vlastníkov bytov a nebytových priestorov vo svojom mene na účet vlastníkov vymáhať úhrady za plnenia a úhrady preddavkov do fondu prevádzky, údržby a opráv od vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Ak teda začalo súdne konanie pred 1. júlom 2004, v ktorom bol ako žalobca označený správca a súd žalobu zatiaľ z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie nezamietol, od 1. júla 2004 už tak nemohol urobiť v dôsledku zmeny právnej úpravy. Počas účinnosti tejto právnej úpravy konal správca ako nepriamy zástupca vlastníkov bytov a nebytových priestorov, správu bytového domu vykonával samostatne na účet vlastníkov, no vo svojom mene.

31. Ďalšou podstatnou novelizáciou zákona č. 182/1993 Z. z., ktorá súvisela s oprávnením správcu konať pri správe domu v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov, bol zákon č. 268/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (účinný od 1. júla 2007). Od účinnosti tejto novely, ktorá sa vzťahuje aj na prípad sťažovateľky, správca vystupoval ako priamy zástupca vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorý koná v ich mene a na ich účet. Z uvedeného vyplýva, že aj zmluvy súvisiace s výkonom správy bytového domu na základe tohto zákonného splnomocnenia uzatváral zástupca vlastníkov v mene vlastníkov a na ich účet. Plnenia zo zmlúv neboli poskytované správcovi, ale samotným vlastníkom, zmluvu však za všetkých vlastníkov fyzicky podpisoval správca. Touto novelou zároveň zákonodarca do právnej úpravy výslovne zakotvil oprávnenie správcu konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov na súde, a to práve v ustanovení § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. Všeobecné sudy v tomto období akceptovali žaloby podané správcom ako žalobcom, ktorý konal ako zákonný zástupca vlastníkov bytov a nebytových priestorov (rozhodnutia, na ktoré v ústavnej sťažnosti odkazuje aj sťažovateľka).

32. Tvrdeniu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, že ak sa žalobca bráni aplikáciou § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z., žalobu mal v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov podať sám správca, nemožno prisvedčiť. Zastúpenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov pri správe domu správcom je totiž priamym zákonným zastúpením sui generis. Nejde totiž o zákonné zastúpenie osôb, ktoré nemajú spôsobilosť na právne úkony. Uvedené vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 193/2014 zo 6. júna 2016, v ktorom najvyšší súd uviedol: „*Uvedený záver, že správca je oprávnený pri výkone správy majetku vlastníkov bytov a nebytových priestorov v mene vlastníkov vymáhať úhrady za plnenia a úhrady preddavkov do fondu prevádzky, údržby a opráv od vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, však nevylučuje, že aj samotní vlastníci bytov a nebytových priestorov nemôžu sami tieto úhrady vymáhať. Opačný záver by viedol k príliš formalistickému postupu súdu a odopretiu práva na súdnu ochranu.*“ Zákonná úprava priameho zastúpenia vlastníkov bytov a nebytových priestorov správcom aj v konaní

pred súdom teda neznamená, že by si svoje práva na súde nemohli hájiť aj samotní vlastníci bytov a nebytových priestorov, tak ako tomu bolo aj v prípade sťažovateľky.

33. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ďalšou novelou zákona č. 182/1993 Z. z., zákonom č. 283/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (účinná od 1. novembra 2018), boli do zákona vložené nové ustanovenia § 9 ods. 7 a 8, v zmysle ktorých správca (aj spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov) naďalej pri správe domu koná v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Vzhľadom na problémy aplikačnej praxe pri zastupovaní vlastníkov bytov a nebytových priestorov na súde zákonodarca zmenil spôsob konania správcu (aj spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov) pri súdnych sporoch, a to tak, že správca zastupuje a koná vo vlastnom mene na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom a iným orgánom verejnej moci. Z uvedeného vyplýva, že po tejto novele je správca aktívne alebo pasívne vecne legitimovaný zastupovať vlastníkov bytov a nebytových priestorov na súde vo vlastnom mene, no na ich účet. Správca teda bude sám účastníkom konania.

34. Ústavný súd preto konštatuje, že spôsob, akým krajský súd v napadnutom uznesení aplikoval na vec príslušnú právnu úpravu, nejaví známky arbitrárnosti alebo svojvôle. Uvedený výklad právnej úpravy krajským súdom je v ústavných limitoch, zodpovedá relevantnej právnej úprave aj rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Práve opačný, príliš formalistický výklad právnej úpravy by mohol viesť k popretiu práva druhého účastníka konania (vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome) na súdnu ochranu, čo sa však v tomto prípade nestalo.

35. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že v tomto prípade nešlo o žiadny mimoriadny zásah do ústavných práv sťažovateľky, ktorý by pri preskúmaní veci tzv. bagateľnej hodnoty odôvodnil potrebu poskytnúť ústavnoprávnu ochranu zo strany ústavného súdu, a taktiež sa uvádza, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v rámci námietok sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

36. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

37. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v sťažnostnom petite.

Poučenie: Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu